

فصل اول

تعریف فرهنگ (Culture) :

به مجموعه ای از سنت ها ، باورها ، آداب و رسوم و علوم هنر و ادبیات یک قوم یا جامعه را گویند ، یا همه فرآورده های ذهن انسان و فصل جداگر انسان و حیوان را فرهنگ گویند .

بحران و آشفتگی یک فرهنگ چه زمانی است ؟ وقتی که ترکیب سازه های یک فرهنگ با ورود سازه های ذهنی و یا مادی ناهمگون به هم میریزد .

تمدن (Civilization) :

به جنبه های سیاسی ، اجتماعی ، فرهنگی و اقتصادی نظام های بزرگ مانند یک امپراطوری اشاره دارد یا به جنبه های مادی ساخته های انسانی مانند معماری و شهرسازی (مدنیت) گفته میشود ، یا خروج از بادیه نشینی و رسیدن به شهرنشینی .

ارتباط تمدن با فرهنگ :

درست است که با هم رابطه دارند و اعتلای فرهنگی است که جامعه به مدنیت و تمدن میرسد ولی این دو لازم و ملزوم هم نیستند و جامعه بدون تمدن میتواند فرهنگ خاص خود را داشته باشد مانند بومیان استرالیا که فرهنگ بومی خود را دارند ولی تمدن ندارند .

عوامل موثر در زایش و اعتلای تمدن ها :

- 1- امنیت و آرامش و کاهش اضطرابها و نگرانی ها
- 2- غرور و همبستگی ملی (تعصب ملی)
- 3- همکاری و تعاون
- 4- اخلاق
- 5- صبوری ، بردباری و تحمل
- 6- حفظ وحدت و یکپارچگی
- 7- دین
- 8- رفاه نسبی
- 9- فشار اقتصادی هم میتواند نیاز جامعه را آشکار ساخته و شرایط را برای زایش و یا اعتلای تمدن میشود .

عوامل و علل زوال و انحطاط تمدن ها :

- 1- فقدان وحدت و انسجام جامعه

2- هجوم دشمنان خارجی

3- آشفتگی دریافت طبقاتی جامعه

4- پیدایش خودکامگی و استبداد

5- تجمل و فساد

6- تسلط غریزه بر روح

چکیده ای از تاریخ و فرهنگ اسلام از عصر دعوت تا دوره فتوح: تاریخ عرب 3 دوره دارد :

1- دوره سبا و حمیر (شهرنشینی بود) و از بین رفته

2- دوره جاهلیت

3- دوره اسلامی از صدر اسلام تا کنون

مهم ترین رکن فرهنگی اعراب شعر بود و مناصب سیاسی و حکومت بر اساس سنت و مواریث گذشتگان تقسیم می شد ، مردم مکه تاجرپیشه و دوراندیش و مردم یثرب (مدینه) کشاورز و سخت کوش بودند .

بعثت پیامبر (ص) در 610 (م) شروع و پس از 13 سال دعوت در مکه ، به مدینه هجرت نمود و بنای جامعه اسلامی را در مدینه برسه پایه مهم قرار داد:

1- بنای مسجد

2- عقد برادری میان مهاجرین و انصار

3- پیمان همکاری بین مسلمانان و غیرمسلمانان

حکومت اسلامی و جامعه سیاسی اسلامی در مدینه شکل گرفت و پیامبر (ص) به تدریج ساختار سیاسی و اداری خود را مستقر کرد و طی 80 جهاد کوچک و بزرگ موقعیت سیاسی و نظامی حکومت تازه تاسیس اسلام را تثبیت کرد و با عهدنامه ها و پیمان نامه هایی که با قبایل گوناگون از جمله یهودی و مسیحی داشت ،

ثبات حکومت را تضمین کرد ،دربخش سیاست خارجی پیامبر ارسال نامه به پادشاهان و سران کشورهای همسایه از جمله ایران ، روم ، مصر ، حبشه و بوده و سپس پیامبر مقدمات نظام اداری و ساختار دیوانی را تشکیل داد مانند جمع آوری زکات ، صدقات و

پس از رحلت پیامبر (ص) در سال 11ق بر اثر ماجرای سقیفه با ابوبکر بیعت شد و او با کوششهای بسیار طی 2 سال خلافت خود شبه جزیره عربستان را زیر فرمان خود در آورد و به قصد گسترش اسلام به شام و عراق حمله کرد و پیش از درگذشت خود (در 13ق) ، عمر را جانشین خود کرد و او فتوحات خود در مصر ، ایران ، شام و آفریقا را آغاز کرد و کمتر از نیم قرن اسلام دین غالب ایران و آفریقا گشت و اندک اندک سازمان های دیوانی برای انتظام ارکان سیاسی بوجود آمد .